

	для слабкого бізнесу	обережного наступу; оборони і зміцнення; негайного відступу; «збирання врожаю»
Термін реалізації		середньострокові, довгострокові
Стадія життєвого циклу товару підприємства	виведення товару на ринок; зростання; насичення ринку; спаду	
Підхід до формування стратегії та ступінь охоплення міжнародних ринків		інтернаціоналізації (глобальна стандартизація; стандартизація на основних ринках; глобальна адаптація; адаптація на основних ринках; стандартизована адаптація)
Напрямок зростання (за Ф. Котлером)		концентрованого, інтегрованого, конгломеративного зростання; скорочення ринків; змішані стратегії

Джерело: складено автором.

Аналіз класифікації маркетингових стратегій дає можливість власникам та топ-менеджменту фірми обрати стратегію, а, отже, й алгоритм поведінки для власного підприємства. Це дозволяє скоротити витрати на планування і впровадження стратегії шляхом адаптації запропонованого алгоритму до внутрішніх особливостей підприємства [6].

Список використаних джерел

1. Сагайдак М. П., Іщенко М. І., Гелевачук З. Й. Ефективність використання маркетингових стратегій промисловими підприємствами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 18. С. 64-68.
2. Сапінський О., Шинкаренко Н. В., Пілова К. П. Маркетинг у створенні стратегічних переваг на ринку послуг. *Економічний вісник*. 2021. № 3. С. 115-122.
3. Буняк Н. М. Сутність маркетингової стратегії підприємства. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2019. Вип. 23. С. 22-29.
4. Ніколайчук О. Маркетингова стратегія: сутність й особливості. *Галицький економічний вісник*. 2019. № 6 (61). С. 111-118.
5. Струк Н., Капраль О. Маркетингова стратегія підприємства: суть і процес вибору. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL : <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2927/2848>
6. Подольна В. В., Семенюк І. В. Сутність та особливості класифікації маркетингових стратегій розвитку підприємств. *Економічний простір*. 2013. № 72. С. 230-239.

УДК 364.35-021.387

ЄФРЕМОВ А.В., магістрант

Науковий керівник - **РИБАК Н.О.**, канд. екон. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

СТАЛА ПЕНСІЙНА СИСТЕМА ЯК ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Аналіз стану пенсійного забезпечення надає можливість пришвидшити проведення пенсійної реформи в напрямку запровадження накопичувального пенсійного забезпечення та недержавного пенсійного страхування, що сприятиме покращенню добробуту населення та стану економіки країни в цілому.

Ключові слов: пенсійна реформа, солідарна система, накопичувальне пенсійне забезпечення, недержавне пенсійне страхування, пенсійна система, пенсійний фонд, страховий стаж.

Одним із основних напрямів розвитку України в сучасних умовах є вдосконалення системи пенсійного забезпечення, так як існуюча не спроможна забезпечити достойний рівень життя пенсіонерів, хоча пенсійна реформа була започаткована ще у 2004 році. З метою справедливого пенсійного забезпечення громадян країни було створено Пенсійний фонд України (ПФУ). Фінанси Пенсійного фонду не входять до статей державного бюджету України, а тому не можуть бути використані ні на які інші цілі, крім безпосередніх виплат пенсій громадянам.

Джерелами наповнення Пенсійного фонду є обов'язкові внески юридичних і фізичних осіб. Додатковими джерелами є кошти державного бюджету, що використовуються для пенсійних виплат військовослужбовцям, а також, добровільні внески, інші передбачені надходження.

Через значне поглиблення фінансового дисбалансу між поточними надходженнями та поточними видатками Пенсійного фонду, існуючі джерела його поточного наповнення були значно розширені за рахунок додаткового впровадження пенсійних зборів з окремих фінансових на господарських операцій, наприклад надання послуг мобільного зв'язку, купівлі-продажу валюти, операцій нерухомістю реєстрації транспортних засобів і інших, що мають фактичний режим ще одного податку.

Значну роль в структурі доходів Пенсійного фонду відіграють вимушені бюджетні перерахування на покриття значного дефіциту бюджету ПФУ.

З прийняттям Законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» і «Про недержавне пенсійне забезпечення» було на практиці розпочато впровадження реформування пенсійної реформи в Україні, ідея якої полягає у поступовому переході до так званої «трирівневої пенсійної системи».

Перший рівень системи - це солідарна розподільча система обов'язкового державного пенсійного страхування, що основана на принципах солідарності поколінь, та здійснення виплати пенсій за рахунок фінансів Пенсійного фонду України.

В цілому, розмір пенсійних виплат державної солідарної системи залишається низьким і потребує перегляду з метою забезпечення кожному пенсіонеру гідних умов життя. На сьогодні в Україні загальна чисельність пенсіонерів більше 10,68 млн. Середній розмір пенсійної виплати 4 622,59 грн. [3].

Водночас чоловіки отримують більшу пенсію, ніж жінки. Середня пенсія українок становить 3 тисячі 31 гривня, що на 30% менше, ніж отримують чоловіки, у яких зазначена сума становить 4242 грн. Середній розмір пенсій українських пенсіонерів навіть на третину не заміщує середню заробітну плату працюючих громадян.

Для порівняння пенсії в країнах Європи давно перевищили рівень виплат в Україні. Наприклад, у Франції середня пенсія дорівнює 1200 доларів, Італії - 900, Польщі - 460. Натомість наші пенсіонери отримують в середньому 110 доларів [2].

Другий рівень системи - це обов'язкова накопичувальна система державного пенсійного страхування, що базується на принципах накопичення індивідуальних коштів застрахованих громадян у Накопичувальному фонді України (НФУ) та на принципах поточного фінансування через внески на індивідуальні рахунки.

Стосується він наряду тих, хто молодший 40 років. Він передбачає фактичне зростання податків, адже із заробітної плати доведеться платити не тільки 22 відсотки ЄСВ, а і відкладати від 2 до 7% у накопичувальний фонд. Це і буде пенсія, такий собі

депозит. Крім цього, накопичувальний рівень передбачає ще й збільшення грошей, адже на гроші будуть нараховуватися відсотки [2].

Перший і другий рівні такої системи пенсійного забезпечення в Україні і становлять діючу систему обов'язкового державного пенсійного страхування населення України.

Третій рівень - це розгалужена система недержавного пенсійного страхування, що оснований на принципах добровільності участі в ній працюючих та працедавців у безпосередньому формуванні пенсійних накопичень, з подальшим отриманням громадянами України своїх пенсійних виплат на умовах договорів страхування.

Другий та третій рівні системи пенсійного страхування в Україні становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення населення. Поєднання цих двох систем забезпечує відповідні соціальні гарантії та фінансово-економічну стабільність пенсійної системи України. Реформована солідарна розподільча пенсійна система має враховувати інтереси бідних верств населення, а система накопичувальна буде стимулювати всі громадян укладати договори та робити внеси до своїх індивідуальних пенсійних заощаджень.

За даними Міністерства соціальної політики, лише 9% (1млн.) всіх застрахованих осіб користуються добровільними накопичувальними пенсіями. Щоб накопичувальна система могла функціонувати ефективно, необхідно визначитись хто платить і скільки відсотків із заробітку. Система накопичувального пенсійного страхування в змозі забезпечувати національну економіку фінансовими ресурсами [1].

На даному етапі в Україні діють тільки два рівні пенсійної системи перший і третій, а саме розподільча солідарна система та приватне добровільне пенсійне страхування. Через значні соціально-економічні проблеми, майже відсутність інфляційної індексації поточних пенсійних виплат і заробітних плат, у переважної більшості громадян немає ніяких зайвих коштів ще для участі у обов'язковому другому та добровільному третьому рівнях пенсійної системи України. Відповідно, і надалі, значна частина пенсій продовжує нараховуватись за розподільчим солідарним принципом і виплачується з солідарного ПФУ. Такий стан справ не додає сталості розвитку держави і діюча система виплат пенсій в Україні потребує значного реформування. Саме цим і викликана необхідність реформування розподільчої солідарної системи національного пенсійного забезпечення

Серйозною проблемою в системі пенсійного забезпечення в Україні є те, що окрім солідарних пенсій, існує ще один соціально-неоднозначний вид пенсійних виплат, а саме - спеціальні пенсії. Порядок їх призначення, розмір виплат і право на них визначаються окремими нормативно-правовими актами. Таке право на ці спеціальні пенсії мають різні категорії населення, а саме держслужбовці, депутати, прокурори, судді, працівники органів. Відповідні спеціальні пенсії, виплачуються, як правило, у значно підвищеному розмірі у порівняно із звичайними солідарними пенсіями.

Після значного підвищення зарплати держслужбовцям та суддям, закономірним має бути питання найшвидшої ліквідації таких пенсій для збалансування ПФУ, та перехід до нарахування їм пенсій на загальних підставах (як і всім іншим громадянам України), що забезпечить сталість пенсійної системи у контексті сталого розвитку держави.

Відповідно, необхідно якнайшвидше запровадити єдині підходи до призначення солідарних пенсій, коли при розрахунку пенсій враховується не професія, а враховується лише рівень зарплати і сукупний страховий стаж. Також, необхідно звільнити розподільчу солідарну пенсійну систему від таких страхових виплат, які зовсім не забезпечені новими надходженнями страхових платежів. Все це допоможе виконати

важливе завдання: зробити ПФУ збалансованим і бездефіцитним, таким що буде мати фінансові можливості підвищувати солідарні пенсійні виплати, і підвищувати якість життя людей літнього віку.

Список використаних джерел

- 1.Бурденюк С. В. Перспективи розвитку накопичувального пенсійного забезпечення в Україні / С. В. Бурденюк // Інноваційна економіка. 2020. № 5-6 (84). С. 142-147. DOI: 10.37332/2309-1533.2020.5-6.18
- 2.Грицина О.В.,Божанова О.В., Шолудько О.В., Тофан І.М, Колодій А.В. Пенсійна реформа в Україні та її перспективи / О. В. Грицина, О. В. Божанова, О. В. Шолудько, І. М. Тофан, А. В. Колодій // ISSN 2709-6459, Економічний вісник. 2021. №2 .С.52-58.
- 3.Офіційний веб-сайт Пенсійного фонду України. URL: <http://www.pfu.gov.ua>

УДК 338.1

ЗАЙЦЕВ А.В., магістрант

Науковий керівник – **ПРИХОДЬКО Т.В.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Забезпечення економічної безпеки підприємства – пріоритетне завдання сучасного бізнесу. Формування механізму економічної безпеки та мінімізації зовнішніх загроз та підприємницьких ризиків є умова стабільності, конкурентоспроможності та розвитку підприємницької структури.

Ключові слова: економічна безпека, зовнішні загрози, ризики

Питання теоретичних та методологічних проблем забезпечення економічної безпеки підприємства висвітлено у дослідженнях вітчизняних вчених, зокрема О. Ареф'євої, А. Барановського, В. Гець, М. Кизим, О. Ляшенко, С. Пирожкова, А.Кириєнка тощо.

Вітчизняні вчені пропонують ряд трактувань поняття «Економічна безпека підприємств». Серед них «механізм забезпечення економічної безпеки підприємства розглядається як сукупність управлінських, економічних, організаційних, правових і мотиваційних способів гармонізації інтересів підприємства з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища, за допомогою чого з урахуванням особливостей діяльності підприємства забезпечується одержання прибутку, величина якого достатня для перебування підприємства в економічній безпеці» [2].

Економічна безпека підприємства може бути досягнута за раціонального та оптимального використання ресурсного потенціалу підприємства, а також за орієнтації на прибуток, а не збиток.

Досягнення економічної безпеки є можливим за умови аналізу загроз внутрішнього середовища підприємства та впливу сил зовнішнього середовища як макро-, так і макрорівня.

Для кожного підприємства у процесі господарської діяльності можуть наступати ризики і загрози економічній безпеці з різних джерел походження. Загрози можуть бути як внутрішніми, так і зовнішніми, економічними, політичними, соціальними,